

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

- **Βασική θέση:** Η χειραγώγηση μέσω της ωραιοποιημένης, κατασκευασμένης, παραποιημένης και ελλιπούς ενημέρωσης, παρότι είναι ένα διαχρονικό πολιτικό φαινόμενο, έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις με την γενικευμένη χρήση του διαδικτύου, ευνοώντας ακόμη περισσότερο την δημιουργία νοητικών μοντέλων έναντι της κριτικής σκέψης.
- **Η πρόθεσή του είναι διττή:** να περιγράψει το φαινόμενο της παραπληροφόρησης στην ψηφιακή εποχή και να εγείρει τον προβληματισμό του αναγνώστη για αυτό.
- Επιτυγχάνει το στόχο του, καθώς η οργάνωση του Κειμένου στη βάση της επίκλησης στη λογική του δέκτη περιλαμβάνει ποικίλες πτυχές ενημέρωσης. Συγκεκριμένα:
 - Αναφέρει συγκεκριμένες επικλήσεις σε αυθεντίες (π.χ. Μπάνρουμ, Χάνα Άρεντ) μέσω των οποίων αναδεικνύεται η συγχρονικότητα και η διαχρονικότητα της χρήσης ψευδών/κατασκευασμένων/μεροληπτικών ειδήσεων για ποικίλους σκοπούς.
 - Συγκεκριμενοποιεί, στο παρόν, την δύναμη του διαδικτύου στη διάδοση/διαμόρφωση/κατασκευή ειδήσεων. Μάλιστα, η χρήση παραδειγμάτων διευκολύνει την κατανόηση/αξιοπιστία των γραφομένων.
 - Παραθέτει την επιστημονική ερμηνεία του φαινομένου (με τις θέσεις του επιστήμονα Μάικλ Σέρμερ)
 - Ολοκληρώνει με την απάντηση/θέση ότι η «κριτική σκέψη» η οποία είναι το ζητούμενο είναι προϊόν εκπαίδευσης.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Η ολικότητα αυτή είναι **συνέπεια/αποτέλεσμα** της ολικότητας που έχει η ανθρώπινη πράξη, η οποία **γίνεται** πάντοτε σε ένα **σύνολο** σχέσεων με τον περίγυρό μας, υλικό και ανθρώπινο. Η γλώσσα αναπτύσσεται με συνεχή στάδια αφαίρεσης της συνολικότητας, μέρος της οποίας **βρίσκεται/εντοπίζεται** στις **διφορούμενες** λέξεις και φράσεις που χρησιμοποιούμε.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

- Το Κείμενο 1 αποτελεί αποδεικτικό δοκίμιο, συνεπώς η συχνή επίκληση στην αυθεντία υπογραμμίζει:
 - την εγκυρότητα των θέσεων αναφορικά με τη σχέση εικόνας γλώσσας (η Aulagnier υποστηρίζει την πρωταρχικότητα της εικόνας, ο Elias θεωρεί ότι το προγλωσσικό στάδιο προϋπάρχει εγγενώς ενώ ο Χρηστίδης επιδιώκει τον συγκερασμό των παραπάνω)
 - τις ποικίλες προσεγγίσεις για το ζήτημα, δίνοντας στο Κείμενο επιστημονική πολυφωνία ενάντια στη μονομέρεια ή/και τον δογματισμό
 - την ίδια την πολυπλοκότητα του ζητήματος γλώσσας-εικόνας, η οποία προβληματίζει επιστήμονες ποικίλων πεδίων, γεγονός που έμμεσα αναγνωρίζεται στο Κείμενο
 - την έρευνα που έχει προηγηθεί της συγγραφής του άρθρου
 - την, κατά το δυνατόν, ολιστική θεώρηση που επιδιώκει ο συγγραφέας για το ζητούμενο
 - την ευρυμάθεια του συγγραφέα
- Η επικοινωνιακή αποτελεσματικότητα είναι επαρκής ή/και υψηλή, καθώς ο αναγνώστης:
 - γνωρίζει διαφορετικές τεκμηριωμένες προσεγγίσεις του ζητήματος εικόνας - γλώσσας
 - έχει η δυνατότητα μέσω της επωνυμίας των προσεγγίσεων να αναζητήσει, εφόσον το επιθυμεί, επιπλέον πληροφορίες για το ζήτημα
 - πείθεται για τη σοβαρότητα και τη δυσκολία του ζητήματος γλώσσας – εικόνας, εφόσον τόσοι επιστήμονες έχουν ασχοληθεί

- ο μπορεί να διαμορφώσει τη δική του θέση/άποψη έχοντας επαρκείς πληροφορίες.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

- Το «φάντασμα» μπορεί να νοηματοδοτηθεί, αναλόγως του ερμηνευτικού κύκλου του κάθε μαθητή/-τριας, ωστόσο αναμενόμενες απαντήσεις μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων: η ψυχή ή τα όνειρα ή οι φιλοδοξίες ή ο αληθινός/εσώτερος εαυτός του ποιητικού υποκειμένου.
- Κεμενικοί δείκτες που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν (αρκούν τρεις για να θεωρηθεί η απάντηση πλήρης):
 - ο Οι επαναλήψεις των σημαντικών λέξεων/εννοιών: π.χ. «φάντασμα» το οποίο αποτελεί το κέντρο βάρους του ποιήματος ή/και της αναζήτησης, τον χαμένο θησαυρό, το «κλεμμένο» (με ή χωρίς το «από το σκελετό μου») που δηλώνει την ακούσια απώλεια, το έγκλημα του χωρισμού.
 - ο Η χρήση του κτητικού «μου» που υπογραμμίζει την ταυτότητα, την μισή ταυτότητα που αναζητά την άλλη μισή, την ολότητα (σε διαφορετικά σημεία του κειμένου)
 - ο Οι μεταφορές (π.χ. «γέμιζε τη φωνή μου αίμα», «έσερνε λίμνες») με τις οποίες ενισχύεται η εικονοποιία και δηλώνεται η εναγώνια αναζήτηση και η σημαντικότητα του «φαντάσματος»
 - ο Οι οπτικές εικόνες (π.χ. «το φάντασμα που πέταγε με τ' ασημένια του φτερά», «μέσα σε λίμνες που δεν έχω ξαναδεί/και στων πουλιών το δέρμα») με τις οποίες τα νοήματα μπορούν να αποκωδικοποιηθούν ευκολότερα, αλλά και πιο προσωπικά, από τον εκάστοτε αναγνώστη.
 - ο Το παράδοξο λίγο πριν το τέλος: «εγώ το φάντασμά μου εγώ/ο κλέφτης» όπου ο δράστης ταυτίζεται με το ποιητικό υποκείμενο.
 - ο Η συχνότητα του «αναζητώ» το οποίο τοποθετείται και με διάκενο στο τέλος, σε οριστική έγκλιση/παρόν το οποίο δηλώνει τη διάρκεια της αναζήτησης και το - μέχρι στιγμής- ατελέσφορο του πράγματος.

Στο β' σκέλος η εκφώνηση του ερωτήματος επιτρέπει την διατύπωση των προσωπικών θέσεων των μαθητών/-τριών.

Σε κάθε περίπτωση θετικά αξιολογούνται η σαφήνεια στην έκφραση και η κατάλληλη σύνδεση α' και β' σκέλους της απάντησης.